

ADVIES

Redelijke aanpassingen voor personen met een handicap
op evenementen in steden en gemeenten

Juli 2019

Meer en meer steden en gemeenten richten naar aanleiding van de winter- of zomervakantie een feestgebied in, compleet met schaatspiste, zandstrand of badboot. Of ze zetten zich op de kaart door het inrichten van sportieve of culturele evenementen. Zo maken ze van de stad of gemeente een plek waar mensen samen op een plezierige manier kunnen vertoeven.

Jammer genoeg doen zich hierbij elk jaar opnieuw situaties voor waarbij aan bezoekers met een handicap de toegang geweigerd wordt. Dat gebeurt met de beste bedoelingen, bijvoorbeeld uit veiligheidsoverwegingen.

In dit advies lees je waarom het belangrijk is dat je evenement toegankelijk is, en hoe je het recht op non-discriminatie en het recht op redelijke aanpassingen van personen met een handicap kan garanderen. Daarbij zetten we het veiligheidsrisico in het juiste perspectief.

Door in te zetten op toegankelijkheid en door redelijke aanpassingen te voorzien voor bezoekers met een handicap kan je evenement enkel aan populariteit winnen. Je kan meer inwoners betrekken en extra bezoekers aanspreken.

1. Toegankelijkheid

Wanneer we het hebben over toegankelijkheid voor bezoekers met een handicap*, denken we niet alleen aan rolstoelgebruikers, maar bijvoorbeeld ook aan bezoekers die door ouderdom of ziekte (bijvoorbeeld MS of ALS) slecht te been zijn, aan slechthorende of slechtziende bezoekers, aan bezoekers met autismespectrumstoornis, met een verstandelijke beperking, met een psychische kwetsbaarheid, ...

In een inclusieve maatschappij kunnen al deze mensen samen met mensen zonder handicap deelnemen aan dezelfde activiteiten. Ze kunnen samen het openbaar vervoer nemen naar het werk, samen naar school gaan of samen deelnemen aan evenementen. Om dat mogelijk te maken moet de infrastructuur en de dienstverlening toegankelijk zijn voor iedereen. Dat geldt ook voor evenementen die slechts een tijdelijk karakter hebben. Daarom is het belangrijk om je evenement steeds te screenen op toegankelijkheid voor personen met een handicap.

Hou je van bij het uitdenken van een evenement rekening met toegankelijkheid, dan zal je minder aanpassingen moeten voorzien eens het evenement van start is gegaan.

---

*Personen met een handicap zijn personen met een langdurige fysieke, psychische, verstandelijke of zintuiglijke beperking die hen in wisselwerking met diverse drempels belet om volledig, effectief en op voet van gelijkheid met anderen te participeren in de samenleving.

Denk er bijvoorbeeld aan rolstoeltoegankelijke toiletten te voorzien en ga na of alle drempels met de rolstoel kunnen worden overwonnen. Voorzie waar nodig een hellend vlak. Voor slechthorenden is het goed om ringleiding te voorzien en in samenspraak met de dovengemeenschap kan bekeken worden welke activiteiten kunnen getolkt worden in Vlaamse Gebarentaal. Voor slechtziende bezoekers kan gedacht worden aan audiodescriptie (beknopte beschrijving van hetgeen de bezoekers te zien krijgen, bijvoorbeeld het decor, de kostuums en de gelaatsuitdrukkingen bij theatervoorstellingen). Voorzie indien mogelijk assistentie voor wie daar vraag naar heeft. Maar denk ook aan bezoekers met een andere dan een fysieke of zintuiglijke handicap. Zo zijn voor bezoekers met autismespectrumstoornis heldere communicatie, beeldtaal en duidelijke bewegwijzering cruciaal. Zaken die ook andere bezoekers zeker op prijs zullen stellen!

De basisprincipes van toegankelijkheid zijn duidelijk, maar de uitvoering is vaak maatwerk. Als organisator kan je voor het toegankelijk maken van je evenement een beroep doen op de expertise van Inter: www.inter.vlaanderen/events. Inter geeft toegankelijkheidsadvies van ontwerp tot realisatie, en maakt evenementen toegankelijk.

Daarnaast kan het interessant zijn om de stedelijke of gemeentelijke adviesraad voor personen met een handicap te betrekken. Zij kunnen duidelijk maken wat hun wensen en noden zijn en kunnen de geleverde inspanningen mee bekend maken. Sommige steden of gemeenten hebben een toegankelijkheidsambtenaar die kan meedenken.

Toegankelijkheid staat ook centraal in het VN-Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap dat door België in 2009 geratificeerd werd. Als overheid moet de stad of de gemeente uitvoering geven aan de bepalingen in het VN-Verdrag rond toegankelijkheid (art. 9) en deelname aan het culturele leven, recreatie, vrijetijdsbesteding en sport (art. 30).

Steden en gemeenten moeten maatregelen nemen opdat personen met een handicap op voet van gelijkheid met anderen toegang hebben tot culturele, recreatieve, vrijetijds- en sportactiviteiten. En ze moeten waarborgen dat privé-initiatieven waarbij diensten worden aangeboden aan het publiek, zich rekenschap geven van alle aspecten van de toegankelijkheid voor personen met een handicap.

Wanneer de stad of gemeente als organisator optreedt of als vergunnende of subsidiërende overheid, doet ze er dus goed aan om steeds naar maximale toegankelijkheid van het evenement te streven. Dat wil zeggen dat alle faciliteiten of diensten die worden aangeboden ook toegankelijk zijn voor personen met een handicap, tenzij dit redelijkerwijs niet mogelijk zou zijn (bijvoorbeeld omdat een ingreep aan een gebouw afbreuk zou doen aan de erfgoedwaarde ervan).

Steden of gemeenten kunnen hierrond ook bepalingen opnemen in de openbare aanbesteding, in het contract dat met de organisator wordt afgesloten, of in de subsidievoorwaarden.

Toegankelijke evenementen trekken extra bezoekers. Wijs dus zeker op de toegankelijkheid van je evenement in de promotie die errond gevoerd wordt (flyers, website, ...). Zijn er zaken die niet of minder toegankelijk zijn, wijs daar dan ook op.

Een betere toegankelijkheid verhoogt ook de veiligheid en het gebruikersgemak van kinderen en ouderen, van bezoekers die tijdelijk slecht te been zijn of van bezoekers met kinderwagens.

Wanneer je evenement beantwoordt aan onderstaande toegankelijkheidsvoorwaarden kom je in aanmerking voor het Inter.events-label.

1. Informeer je bezoekers over je inspanningen om de toegankelijkheid te verbeteren. Doe dit met duidelijke en vlot te vinden informatie. Vóór je evenement voorzie je een telefoonnummer of mailadres. Tijdens je evenement zorg je voor een infopunt voor bezoekers met een handicap.
2. Voorzie een voorbehouden en aangepaste parking voor bezoekers met een handicap. Plaats die parking dichtbij de ingang van je evenement en de bijhorende publiekslocaties.
3. Zorg ervoor dat alle bezoekers alle publiekslocaties op je evenement kunnen bereiken. Is dat echt niet mogelijk? Informeer je bezoekers hier dan over.
4. Geef bezoekers met een handicap een evenwaardige beleving. Voorzie bijvoorbeeld een voorbehouden zone of rolstoelpodium. Zo ziet iedereen alles goed.
5. Voorzie aangepast sanitair voor bezoekers met een handicap.
6. Laat assistentiehonden toe. Je mag wel vragen dat ze goed herkenbaar zijn, bijvoorbeeld met een jasje, beugel of speciale riem.

Zorg voor een doordachte toepassing van de voorwaarden. Voorzie bijvoorbeeld niet alleen een toegankelijk toilet, maar zorg er ook voor dat je bezoekers dat vlot bereiken, makkelijk vinden en duidelijk herkennen.

www.inter.vlaanderen/events

2. Non-discriminatie

Je mag bezoekers van je evenement omwille van hun handicap niet verschillend behandelen, zonder dat je dit kan rechtvaardigen. Zo is het niet toegestaan om kinderen met een verstandelijke beperking te weigeren in het reuzenrad. Of om een rolstoelgebruiker de toegang te ontzeggen tot de schaatspiste.

Dit recht op non-discriminatie wordt gewaarborgd door de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie (art. 14). Deze wet is onder meer van toepassing op het aanbod van goederen en diensten die publiekelijk beschikbaar zijn en op de toegang tot en de deelname aan economische, sociale, culturele of politieke activiteiten toegankelijk voor het publiek.

Voor wat betreft de bevoegdheden van de verschillende gemeenschappen en gewesten, wordt dit recht op non-discriminatie gegarandeerd door de betreffende decreten en ordonnanties*. Steden en gemeenten zijn gebonden door deze decreten en ordonnanties en mogen niet discrimineren.

3. Redelijke aanpassingen

Ook al hield je in de organisatie van je evenement goed rekening met toegankelijkheid, toch kan het gebeuren dat je voor sommige bezoekers met een handicap toch nog een aanpassing moet doen opdat ze op voet van gelijkheid kunnen deelnemen aan je evenement.

Zo kan iemand die omwille van zijn handicap niet kan schaatsen maar die wel op het ijs wil, nood hebben aan een schaatsrek dat ter beschikking wordt gesteld door de uitbater. Of een blinde zwemmer kan vragen om op de badboot door de redder tot de rand van het bad te worden begeleid. Begeleiders van bezoekers met een handicap krijgen gratis toegang.

We spreken dan over redelijke aanpassingen: noodzakelijke en passende aanpassingen die geen onevenredige of onnodige last betekenen voor de organisator, en die in specifieke situaties nodig zijn om te waarborgen dat personen met een handicap op voet van gelijkheid met anderen kunnen deelnemen aan het evenement.

---

*Decreet van 10 juli 2008 van de Vlaamse Gemeenschap houdende een kader voor het Vlaamse gelijkheids- en gelijkebehandelingsbeleid; decreet van 12 december 2008 van de Franse Gemeenschap betreffende de bestrijding van sommige vormen van discriminatie; decreet van 19 maart 2012 van de Duitstalige Gemeenschap ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie; Ordonnantie van 5 oktober 2017 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie en ter bevordering van gelijke behandeling.

Een goeie aanpassing is zoveel mogelijk doeltreffend, maakt evenwaardige en zelfstandige participatie mogelijk, en waarborgt de veiligheid.

Op een pop-up fototentoonstelling in een geklasseerd leegstaand pand worden beeldschermen met hoge resolutie voorzien voor bezoekers voor wie de hoger gelegen tentoonstellingsruimtes niet toegankelijk zijn. Op die manier kunnen deze bezoekers naderhand bij een kopje koffie met hun gezelschap meepraten over de foto's die daar getoond werden. Omdat de tentoonstelling voor hen slechts gedeeltelijk toegankelijk is, krijgen ze een korting op de toegangsprijs.

In de anti-discriminatiewetgeving wordt het weigeren van redelijke aanpassingen beschouwd als een vorm van discriminatie. Redelijke aanpassingen zijn steeds persoonsgebonden en zijn sterk contextafhankelijk.

Voor het beoordelen van de redelijkheid van een aanpassing moeten minstens de volgende indicatoren gebruikt worden: de financiële impact, de organisatorische impact, de gebruiksfrequentie en -duur, de impact op de levenskwaliteit van de gebruiker, de impact op de omgeving en op de andere gebruikers, de beschikbaarheid van alternatieven, het verzuimen aan voor de hand liggende of wettelijke normen. Deze indicatoren moeten steeds in onderling verband worden bekeken, en elke situatie moet afzonderlijk beoordeeld worden.

Wanneer bijvoorbeeld de vraag komt om een zwembadlift te installeren op een badboot, dan kan men rekening houden met de kostprijs hiervan. Maar ook de andere indicatoren moeten overwogen worden. Zo is de impact op de levenskwaliteit van de bezoeker met een handicap aanzienlijk, omdat de zwembadlift de bezoeker in staat zal stellen om samen met vrienden gebruik te maken van het zwembad. Bovendien zal de lift frequent en voor de duur van het hele evenement – en van volgende evenementen waarop ze wordt ingezet – kunnen worden gebruikt. De impact op de organisatie, op de omgeving en op andere gebruikers is miniem. Tenslotte zijn er geen alternatieven, en kon vanuit het perspectief van toegankelijkheid verwacht worden dat de uitbater het nodige doet om participatie van personen met een handicap mogelijk te maken.

De uitbaters van een schaatspiste geven op hun website een overzicht van de momenten waarop het rustiger schaatsen is. Ouders van kinderen die snel overprikkeld zijn – en ook andere bezoekers die niet zo van drukte houden – kunnen zo nagaan wanneer ze best een bezoekje brengen aan de schaatspiste.

Een andere schaatspiste voorziet wekelijks een aantal momenten waarop de schaatspiste vrijgehouden wordt voor bezoekers die aan het ijs willen wennen. Sommige bezoekers met een handicap voelen zich veiliger om dan op de piste te gaan. Andere bezoekers met een handicap vinden het net leuker om zich in de drukte op het ijs te begeven. Voor elk wat wils!

We benadrukken dat enkel bezoekers met een handicap recht hebben op redelijke aanpassingen. Het is dus zeker niet zo dat iedereen zomaar om het even wat kan vragen. Zo staat niets in de weg dat het gebruik van schaatsen verplicht is voor alle bezoekers zonder handicap. En natuurlijk mogen bezoekers met een handicap die dat willen ook met schaatsen op het ijs.

Veiligheid

Als organisator van een evenement wordt van je verwacht dat je de nodige veiligheidsmaatregelen neemt. Daarbij zorg je voor een optimale toegankelijkheid en veiligheid van de locatie en van de gebruikte infrastructuur. Maar veiligheid kan nooit voor honderd procent gegarandeerd worden. Zo kan iemand met epilepsie op de schaatspiste vallen, net zoals andere schaatsers ook kunnen vallen. Je kan het risico op een val niet als argument gebruiken om de toegang te weigeren of om geen redelijke aanpassingen te voorzien. Waar nodig moet je steeds opteren voor de veiligheidsmaatregel die het minste impact heeft op de gelijkwaardige participatie van bezoekers met een handicap.

Specifiek voor schaatsbanen, geeft Sport Vlaanderen aan dat er geen bijzondere veiligheidsproblemen gepaard gaan met het betreden van het ijs zonder schaatsen. De risico's zijn vergelijkbaar met de risico's van gebruikers mét schaatsen. Er is enkel een verhoogd risico bij grote drukte wanneer de kans op een botsing tussen gebruikers groter is. Wie geen schaatsen draagt, kan de impact bij een botsing minder goed absorberen. Wie geen schaatsen draagt, loopt afhankelijk van het schoeisel ook een hoger risico op verwondingen door de schaatsmessen van andere gebruikers. Het betreden van de schaatsbaan gebeurt – zoals voor elke gebruiker – op eigen risico.

Bij grote drukte kan je waarschuwen voor de verhoogde risico's en eventueel afraden om het ijs te betreden. Je kan bezoekers die zonder schaatsen op het ijs willen aanraden om stevig schoeisel te voorzien. Het gebruik van een schaatsrek kan ook extra bescherming bieden. Gebruikers van een elektrische rolstoel kan je vragen om op het ijs naar manuele stand over te schakelen.

Voor meer info met betrekking tot toegankelijkheid kan je contact opnemen met een van de vestigingen van Inter:

www.inter.vlaanderen

Voor meer info met betrekking tot het recht op non-discriminatie en redelijke aanpassingen neem je contact op met het lokaal contactpunt van Unia in je regio: www.unia.be